

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน
ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา

ฉลวย हालือ
โรงพยาบาลพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน และวิเคราะห์ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่าง คือ แกนนำชุมชน ได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรสาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ครู นักเรียน วัยรุ่น ประชาชนในตำบลห้วยแก้ว อำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา วิเคราะห์ข้อมูล โดย การวิเคราะห์แก่นสาระจากการตีความผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ปัญหา กำหนดภาพความคาดหวังของชุมชนและมอบหมายความรับผิดชอบ ขั้นที่ 2 กำหนดแนวคิดความร่วมมือในการแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ขั้นที่ 3 กำหนดกระบวนการในการแก้ปัญหาโดยภาคีเครือข่าย กลุ่ม อสม.และเยาวชน

2. ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา พบว่า ภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่มีในชุมชนอย่างแท้จริง เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหา เกิดข้อตกลงในการหาแนวทางป้องกันแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนตำบลห้วยแก้ว อสม. แต่หมู่บ้านที่รับผิดชอบงานวัยรุ่น วัยรุ่นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสะท้อนคิด กิจกรรมเข้าค่ายพี่สอนน้องไม่ทองในวัยเรียน ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตามการรับรู้ของกลุ่มวัยรุ่น ความรู้ที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง การมีคู่ครองต้องมีความพร้อมก่อนแต่งงานเพื่อที่จะสามารถดูแลครอบครัวให้มีความสุขมีการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายก่อนการแต่งงานและสามารถปรับตัวได้การมีชีวิตครอบครัวที่ดีต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัวที่ต้องมีความรับผิดชอบในการสร้างครอบครัวการเตรียมพร้อมก่อนตั้งครรภ์

ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อชุมชน ชุมชนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมต่อปัญหาและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

Abstract : The Community Participation Process in problems solving unwanted pregnancy in school. Huaykaew, Phukamyao, Phayao

Chaluai Halue

Nurse in Phayao hospital,Thailand.

The purpose of this participatory action research (PAR) was to develop a process and analyze the effects of community participation process in problems solving unwanted pregnancy in Huaykaew school,Phukamyao, Phayao . The participants were community leaders, village headmen, district chiefs, sub-district administrative organizations. Public health staff Village Health Volunteers, Teachers, Teenage, People in Huaykaew, Phukam yao, Phayao Province. Data was analyzed by thematic Analysis .

The finding reveal that ;

1. The community participation process was composed of 3 steps: step 1 was an analysis of the problem, step 2 was setting the concept, and step 3 was setting the process of unwanted pregnancy in school. There are 3 steps: Step 1, analyze the problem. Set expectations for the community. And assign responsibilities. Step 2 Define Collaborative Concepts for Problem Solving By using community involvement process and step 3, the problem solving process by the network partners. Youth and youth

2. The results revealed that unwanted pregnancy in Huaykaew school, Phukamyao, Phayao Province could identify knowledge used in their early life for well being an adult in and having spouse, physical preparedness before marriage, and adaptation to marriage life. In terms of the effect on the community was sharing the knowledge and giving advice to friends in the community by communication. These were the activities of social learning that were easily observable and practical. The network of community helped their solving problems in community. They have feeling in the part of the solution , agreement to find a solution to prevent unwanted pregnancy problems in school. The guidelines for health development of HuayKaew youth. Each village responsible for youth work. Teenagers are exchanging learning from reflection. They have knowledge to solving problem of unwanted pregnancy in school by the recognition of the school age group. The knowledge that is used in the life of oneself, the spouses must be ready before marriage. In order to be able to care for the family to be happy,preparing the body before marriage and adaptable a good family to begin with role of family. To be responsible for building a new family and prepare for pregnancy.

Therefore, The participatory of community was to success on problems solving unwanted pregnancy , and sustainable for thir community.

Keywords: Community Participation, unwanted Pregnancy ,PAR

บทนำ

การตั้งครรภ์ในวัยเรียนส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่มีตั้งครรภ์ในสตรีที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปีซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียน โดยถืออายุ ณ เวลาที่คลอดบุตรซึ่งอาจแบ่งได้เป็น Adolescents คือช่วงอายุ 15-19 ปีและ Younger Adolescents คือช่วงอายุ 10-14 ปี¹ จากการศึกษาขององค์การอนามัยโลกพบว่าอุบัติการณ์ของการตั้งครรภ์ในแต่ละปีนั้น 1 ใน 5 ของประชากรทั่วโลกเป็นวัยรุ่นประมาณร้อยละ 95 อยู่ในประเทศกำลังพัฒนาและ 1 ใน 10 ของการคลอดทุกปีหรือประมาณ 15 ล้านคนเป็นการคลอดในแม่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปีโดยประมาณ 12.8 ล้านคนหรือมากกว่าร้อยละ 90 อยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา²

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยจากข้อมูลของกรมอนามัยพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 ใน ปี พ.ศ.2544 เป็นร้อยละ 40 ใน ปี พ.ศ.2552 และเริ่มมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยลงเรื่อยๆ ในขณะที่ในปี 2550 มีอัตราการตั้งครรภ์วัยรุ่นเป็นอันดับหนึ่งในทวีปเอเชียและจากรายงานในปี พ.ศ. 2552 พบวัยรุ่นตั้งครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปีคิดเป็นร้อยละ 13.5 ของจำนวนมารดาทุกช่วงอายุ⁴ นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ถึงร้อยละ 3.76 ในปี 2553 กล่าวคือประเทศไทยมีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นถึงร้อยละ 13.76⁵

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีความเสี่ยงมากกว่าการตั้งครรภ์ในผู้ใหญ่ทั้งต่อทารกและหญิงตั้งครรภ์เองในหลายด้านคือในระยะก่อนคลอดมักพบภาวะโลหิตจางขาดไอโอดีนการติดเชื้อเอชไอวีทารกในครรภ์โตช้าหรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ ความผิดปกติในการคลอดมีภาวะเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนดทำให้ทารกทุพพลภาพและเสียชีวิตได้จากภาวะความดันโลหิตสูงและทารกในครรภ์โตช้าและการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดที่เกิดขึ้นเองทารกน้ำหนักตัวน้อยกว่า 2,500 กรัมและ Very Low Birth Weight คือทารกน้ำหนักตัวน้อยกว่า 1,500 กรัมการตายปริกำเนิดและมารดาทุพพลภาพและเสียชีวิตส่วนปัญหาในระยะหลังคลอดในการตั้งครรภ์วัยรุ่นมักพบภาวะโลหิตจางจากการได้รับธาตุเหล็กและโฟเลตไม่เพียงพอซึ่งจะส่งผลให้เกิดการติดเชื้อหลังคลอดได้มากขึ้นภาวะทุพโภชนาการจากการได้รับพลังงานแคลอรีไม่เพียงพอขาดไอโอดีนวิตามินเอธาตุเหล็กและโฟเลตและภาวะครรภ์เป็นพิษนอกจากนี้ยังมีผลกระทบระยะยาวเกี่ยวกับเศรษฐกิจสถานะต่ำซึ่งการคลอดบุตรในช่วงอายุที่ยังไม่พร้อมจะทำให้ยังมีปัญหาทางเศรษฐกิจมากขึ้นส่งผลถึงภาวะทางสังคมของบุตรในอนาคตและหากคู่สมรมีอายุน้อยฐานะของครอบครัวนั้นก็จะมีควมยากจนทำให้ความรุนแรงของปัญหามากขึ้น⁶

จากแนวโน้มสถิติและผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของประเทศไทยหากไม่ได้รับการป้องกันจะทำให้เกิดความสูญเสียทั้งทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศรวมทั้งการเสื่อมลงของวัฒนธรรมสังคมและเศรษฐกิจของชาติจนสามารถนำไปสู่สาเหตุของความอ่อนแอของประเทศชาติได้ ในที่สุดในขณะที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดแนวทางในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพื่อสร้างความเข้าใจและสนับสนุนให้ลดการตั้งครรภ์ก่อนอายุ 20 ปี² การป้องกันระดับปฐมภูมิจึงเป็นการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษารอบด้านในทุกกลุ่มอายุทั้งในและนอกระบบการศึกษารวมทั้งในคลินิกและชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชะลอการมีเพศสัมพันธ์

วัยรุ่นเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กกับ ผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนทั้งทางด้านร่างกายและจิต อารมณ์ เป็น ระยะที่ถือว่าหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เกิดความสับสน ในบทบาท อารมณ์เปลี่ยนแปลง อ่อนไหว มีการเจริญเติบโตและ พัฒนาการทางเพศที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางเพศมากขึ้น และ อยู่ในช่วง ของวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นวัยที่มีปัญหาค่อนข้างมาก ในระยะหลายปีที่ผ่านมา เป็นที่ทราบกันว่าเรื่องเพศ และ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะ ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ซึ่งเป็น ปัญหาที่สำคัญ ผลจากการตั้งครรภ์โดยการ ไม่คุมกำเนิด ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการ และเป็นการ ตั้งครรภ์นอกสมรส วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จึงได้รับแรงกดดันจาก สังคม เป็นแรงบีบบังคับจากสังคม ทำให้วัยรุ่น ประสบปัญหา ต้องหา ทางออกโดยการทำแท้งซึ่งเป็นอันตรายต่อชีวิตเป็นอย่างมาก วัยรุ่นบางรายอาจ หาทางออกโดยการทอดทิ้งหรือฆ่าบุตร

ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ในภาคเหนือเพิ่มจากร้อยละ 12.64 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 18.06 ในปี 2555 ตำบลห้วยแก้วประสบปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 19 ปี ซึ่งอยู่ในวัยเรียน พบว่า ปี 2550 -2555 มีหญิงตั้งครรภ์มีอายุต่ำกว่า 19 ปี จำนวน 4 ราย ในปี 2557 มีจำนวน 14 ราย จาก 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.14 ตั้งครรภ์อายุต่ำกว่า 19 ปี มีการตั้งครรภ์ซ้ำ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 จากจำนวนเยาวชนหญิง 15-19 ปี ในปี 2558 จำนวน 3 ราย ร้อยละ ไม่พบการ ตั้งครรภ์ซ้ำ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมัก เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ เนื่องจากการตั้งครรภ์ใน วัยรุ่นส่วนใหญ่มักเกิดจากความไม่ตั้งใจ ขาด ความรู้ความเข้าใจ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ วัยรุ่นจึงมี ปัญหามากมายทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและ สังคม ปัญหาดังกล่าว ยังส่งผลต่อการตั้งครรภ์ เช่น ภาวะซีด และทุพโภชนาการ การคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนัก ตัวน้อย นอกจากนี้ยังมีผลระยะยาวถึงการดูแล บุตรที่เกิดมาอีกด้วย การดูแลหญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยงจึง มีความซับซ้อนและมีหลายแง่มุม ต้องอาศัยความร่วมมือของ บุคลากรทางการแพทย์หลายสาขา เช่น จิตเวชเด็กและวัยรุ่น กุมารแพทย์ นัก สังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยแก้ว ได้เล็งถึงปัญหาจะเกิดขึ้นในชุมชน ตำบลห้วยแก้ว จึงได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัย เรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและ วิเคราะห์ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนซึ่งจะ ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
2. เพื่อวิเคราะห์ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมใน วัยเรียนตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

คำถามของการวิจัย

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยาเป็นอย่างไร
2. ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา เป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการแก้ปัญหโดยภาคีเครือข่ายประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่ม อสม. และวัยรุ่น อายุ 10-19 ปี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของชุมชน โดยการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาขั้นที่ 2 กำหนดแนวคิดในและขั้นที่ 3 กำหนดกระบวนการในแก้ปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา

กระบวนการแก้ไขปัญห หมายถึง แนวทางของชุมชนตำบลห้วยแก้วในการแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมประกอบไปด้วย การจัดทำฐานข้อมูลเยาวชน อายุ 10-19 ปี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยแก้ว การประชุมปรึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหากับภาคีเครือข่ายและกลุ่มเยาวชน การจัดกิจกรรมเข้าค่ายพี่สอนน้องไม่ท้องในวัยเรียน

การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน หมายถึง เยาวชนหญิงที่มีอายุ 10-19 ปีมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยเรียน

วิธีการศึกษา (Methods)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)เป็นการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา

ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยตั้งแต่ทำวิจัยจนถึงสิ้นสุดการวิจัยมี 3 กลุ่มได้แก่

1. แกนนำชุมชนหมายถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล ครูและประชาชน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงกชยาว จังหวัดพะเยา

2. บุคลากรสาธารณสุขอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยา
3. วัยรุ่นที่มีอายุ 10 –19 ปี เรียน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบบันทึกการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาแบบบันทึกเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กลุ่มแกนนำชุมชนใช้กระบวนการประชุมกลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเรียน ของตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยา ชุมชนกำหนดภาพที่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาวัยรุ่นในชุมชนและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา จัดบันทึกข้อมูลและบันทึกเทป
2. บุคลากรสาธารณสุขอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครรภ์ใน วัยเรียน ของตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยา ร่วมกับแกนนำชุมชน ร่วมกำหนดภาพที่พึง ประสงค์ของวัยรุ่นในชุมชนวิเคราะห์สภาพปัญหาวัยรุ่นในชุมชนและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา จัด บันทึกข้อมูลและบันทึกเทป
3. วัยรุ่นที่มีอายุ 10 –19 ปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยาร่วมสะท้อนคิดปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเรียน ของตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา ยาว จังหวัดพะเยา ความรู้สึก ความต้องการใน การแก้ปัญหาและความต้องการในการช่วยเหลือ การเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงานกว่าจะมา เป็นพ่อแม่ และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์เพื่อแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเรียน วิเคราะห์และอภิปรายและ สรุปการเรียนรู้ จัดบันทึกข้อมูลและบันทึกเทป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มคณะวิจัยจัดบันทึกและบันทึกเสียงการประชุมกลุ่มทุกครั้งหลัง การประชุมกลุ่มในแต่ละครั้งคณะวิจัยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และประเภทของข้อมูลได้แก่สภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนความคาดหวังในอนาคตต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นความรู้สึก ความ ต้องการในการแก้ปัญหาและความต้องการในการช่วยเหลือ การเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงานกว่าจะมา เป็นพ่อแม่และการเตรียมความพร้อมก่อนตั้งครรภ์เพื่อแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเรียน การกำหนด กระบวนการในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นตามความคาดหวังสำหรับการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการ ประชุมกลุ่มคณะวิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาอภิปรายร่วมกับผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องก่อน นำมาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้เพื่อนำไปสู่การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ชัดเจน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสะท้อนคิดใช้การวิเคราะห์แก่นสาระจากการตีความ (Thematic Analysis) วิเคราะห์โดยผู้วิจัย 2 คนอย่างอิสระในการหาข้อสรุปของประเด็นหลักและการให้ความหมาย สำหรับประเด็นที่ผู้วิจัยมีความเห็นไม่ตรงกันจะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

ผลการศึกษา (Results)

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น พบว่ามีส่วนร่วมของชุมชนตำบลห้วยแก้ว อำเภอกายาว จังหวัดพะเยามี 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโดย 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน 2) กำหนดภาพความคาดหวังของชุมชนและ 3) มอบหมายความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น พบว่าแกนนำชุมชนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 3 ลำดับแรก และได้นำปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นมาเป็นประเด็นในการพัฒนา โดยกำหนดความคาดหวังของชุมชนต่อการป้องกันการตั้งครรภ์รายใหม่ในวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนเนื่องจากเป็นกลุ่มวัยรุ่นจำนวนมากของชุมชนหากสามารถป้องกันได้จะทำให้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นลดลง มีการมอบหมายความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นโดยการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องพบว่า

บริบทชุมชนด้านบวก

ก. บุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานเชิงรุกสามารถเข้าถึงชุมชนและปฏิบัติงานเชิงบูรณาการได้อย่างดีกับโรงเรียนในพื้นที่ทุกแห่ง

ข. แหล่งบริการทางวิชาการอย่างต่อเนื่องของชุมชน คือ โรงเรียน และองค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ห้วยแก้ว อำเภอกายาว จังหวัดพะเยา ในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองทางสุขภาพ

ค. วัยรุ่นส่วนใหญ่อำศัยอยู่ในระบบโรงเรียนมีหลายรุ่นอายุ มีทั้งพี่และน้อง

บริบทชุมชนด้านลบ

ก. มีแม่ตั้งครรภ์วัยรุ่นรายใหม่และรายเก่า

จากการระดมสมองแกนนำ เครือข่าย อสม และกลุ่มวัย 10-19 ปี เพื่อค้นหาวิธีการในการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น โดยเน้นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมีการหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหาชุมชนพบว่า สาเหตุการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นดังนี้ 1) พ่อแม่เลิกกัน 2) บางครอบครัว วัยรุ่น อาศัยอยู่กับตา ยายเนื่องจากบิดา มารดา ไปทำงานต่างจังหวัด 3) พ่อแม่ อนุญาตให้ไปนอนค้างคืนบ้านเพื่อน 4) วัยรุ่นไปทำงานต่างจังหวัด 5) ไปเรียนต่างจังหวัด 6) ครอบครัวพ่อแม่กินเหล้าไม่สนใจลูก 7) ไม่เรียนหนังสือ ยากจน 8) วัยรุ่นจะเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่

ปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น 1) เกิดการหนีจาก 2) พุดจาเสียดสี ระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ 3) ครอบครัวที่มีวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อม จะโดนรังเกียจจากชุมชน 4) หมดอนาคต เนื่องจากต้องออกจากโรงเรียน 5) บางคนโดนครอบครัวฝ่ายชาย ทอดทิ้ง ต้องรับภาระการเลี้ยงดู โดยลำพัง ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อค่าใช้จ่าย การเรียน 6) ผู้ปกครองต้องมารับภาระและหยุดงานเพื่อมาดูแลหลาน 7) บางกรณี จะพยายามยุติการตั้งครรภ์ เนื่องจาก ฐานะยากจน ฝ่ายหญิงต้องการเรียน 8) เกิดการอาย ไม่ยอมไปฝากครรภ์ (NO ANC) ทำให้ขาดการดูแลระหว่างตั้งครรภ์ และ 9) หนีปัญหา

แกนนำชุมชนร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ผ่านมาพบว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมครอบครัวยังรวมถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่อส่งผลต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นการคิดยับยั้งชั่งใจการไตร่ตรองถึงผลของการกระทำและการตัดสินใจซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตใจจะส่งผลอย่างมากต่อการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์กับในวัยรุ่นเป็นระยะการพัฒนาทางสติปัญญาที่สามารถสร้างจินตนาการการคาดหวังความสำเร็จของชีวิตได้ดังนั้นแกนนำชุมชนจึงให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างจิตสำนึกการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยสร้างเสริมเรียนรู้ที่เหมาะสมผ่านกระบวนการรับรู้และการเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งจนยังเห็นปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพื่อให้วัยรุ่นมีความตระหนักรู้ในการป้องกันไม่ให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างเหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับการรับรู้ (Perception) และอาศัยความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์เดิมจนสามารถคิดช่องทางแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 2 ประชุมปฏิบัติการกำหนดแนวคิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเกิดข้อตกลงร่วมกันในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในภาคผู้ใหญ่ใจดีและเยาวชนดังกล่าวแนวคิดการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมดังนี้ คือ

1. การจัดทำฐานข้อมูลเยาวชน อายุ 10-19 ปี ในเขตพื้นที่รับผิดชอบรพ.สต.ห้วยแก้ว
2. กำหนดความรับผิดชอบให้ อ.สม.รับผิดชอบงานวัยรุ่น เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการปรับทัศนคติต่อพฤติกรรมวัยรุ่น
3. กำหนดให้มีแกนนำ อสม.ยุคใหม่ ใส่ใจวัยรุ่นป้องกันการท้องก่อนวัยอันควร
4. กำหนดให้มีการปรับทัศนคติต่อพฤติกรรมวัยรุ่นในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น

ขั้นที่ 3 กำหนดกระบวนการในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดย

ภาคีเครือข่าย (ผู้ใหญ่ใจดี) ได้ร่วมวางแผนและวิเคราะห์ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาที่มีในชุมชนจริง จึงได้มีความเห็น ควรจะอย่างไรไม่ให้เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นอีก และได้มีความรู้สึกที่จะให้ชุมชนอย่าตราหน้าลูกหลานที่ผิดพลาด ควรเห็นอกเห็นใจต่อครอบครัวที่ประสบปัญหา และควรสอนให้ป้องกันตัวอย่างที่ไม่ให้ท้อง (Safe Sex) ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ระดับภาคีเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย กลุ่มภาคีเครือข่าย แกนนำชุมชน ประธานอสม. หมู่บ้านต่างๆ อสม. อสม.ที่รับผิดชอบงานเยาวชน หมู่บ้านละ 2 คน 10 หมู่บ้าน

กลุ่มอสม.แต่ละหมู่บ้านที่รับผิดชอบงานเยาวชนควรจะมีการพัฒนาศักยภาพการดูแลเยาวชน โดยขอความอนุเคราะห์ร่วมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาในพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการดูแลร่วมกันรับผิดชอบงานวัยรุ่น เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการปรับทัศนคติต่อพฤติกรรมวัยรุ่น

การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพี่สอนน้องไม่ต้องในวัยรุ่นเยาวชนคิดว่าควรจะมีการจัดกิจกรรมถ่ายทอด องค์ความรู้ ที่จะไม่ให้เกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นอีก จึงได้เข้าไปเรียนรู้จากวิทยากรคลินิกทันตวัน รพ พะเยา โครงการพี่สอนน้อง เพื่อให้ความรู้เรื่อง สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น / การป้องกันตัวให้ปลอดภัย

2. ผลของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ตำบลห้วยแก้ว อำเภอกงหรา จังหวัดพะเยา

2.1 ภาศิ์เครือขาย (ผู้ใหญ่ใจดี) มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่มีในชุมชนจริง เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาเกิดข้อตกลงในการหาแนวทางป้องกันแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนตำบลห้วยแก้ว อสม.แต่ละหมู่บ้านที่รับผิดชอบงาน เยาวชนควรจะมีการพัฒนาศักยภาพการดูแลเยาวชน และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการดูแลร่วมกันจริง จึงได้มีความเห็นว่าควรจะทำอย่างไรไม่ให้เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นอีก และได้มีความรู้สึกที่จะให้ชุมชนอย่าตระหนักรู้หลานที่ผิดพลาด ควรเห็นอกเห็นใจต่อครอบครัวที่ประสบปัญหา และควรสอนให้ป้องกันตัวอย่างไรที่ไม่ให้ท้อง(Safe Sex) ได้มีข้อตกลงในการหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลเยาวชนอายุ 12 – 19 ปี ในชุมชนทั้ง 10 หมู่บ้าน
2. ชุมชนต้องยอมรับ ไม่มองวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พร้อม ในแง่ลบ
3. กำหนดแนวทางการพัฒนาสุขภาพของเยาวชนตำบลห้วยแก้ว
4. อสม.แต่ละหมู่บ้านที่รับผิดชอบงานเยาวชนควรจะมีการพัฒนาศักยภาพการดูแลเยาวชน โดยขอความอนุเคราะห์ร่วมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาในพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการดูแลร่วมกัน
5. เยาวชนควรมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย (Safe sex)เยาวชนมีการสื่อสารแก่เพื่อนด้วยกัน

2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสะท้อนคิดพบว่ากลุ่มวัยรุ่น กล่าวถึงการมีชีวิตครอบครัวที่ดีต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจบทบาทตนเองในครอบครัวที่ต้องมีความรับผิดชอบในการสร้างครอบครัวการเตรียมพร้อมก่อนตั้งครรภ์ ทั้งทางด้านร่างกายที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญวัยที่เหมาะสมในการตั้งครรภ์ คือวัยรุ่นใหญ่เรียนรู้เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตของร่างกายอย่างเต็มที่ต้องมีความพร้อมในเรื่องอาชีพการงานซึ่งเป็นพื้นฐานจำเป็นในการดำรงชีวิตให้อยู่รอดมีฐานะทางการเงินมีที่อยู่อาศัย

2.3 จากกิจกรรมเข้าค่ายพี่สอนน้องไม่ท้องในวัยรุ่นที่มีกิจกรรม ทั้ง 4 ฐาน คือ ฐานสิ่งที่คุณคิด อาจไม่ใช่สิ่งที่คุณเห็นวิดีโอ ฐานกว่าจะเติบโต ตั้งครรภ์ การปฏิบัติขณะตั้งครรภ์ ฐานป้องกันตนเองอย่างไร ไม่ให้ท้อง และฐาน ภัยคุกคามที่คุณต้องใส่ใจทำให้ได้ค้นพบถึงสาเหตุการตั้งครรภ์ไม่พร้อม กลุ่มวัยรุ่น มีความคิดเห็นว่า ควรจะมีการจัดกิจกรรมถ่ายทอด องค์ความรู้ ที่จะไม่ให้เกิดเหตุการณ์นี้อีก มีการป้องกันตัวให้ปลอดภัยจากการมีเพศสัมพันธ์ การเตรียมพร้อมก่อนตั้งครรภ์ การปฏิบัติขณะตั้งครรภ์ และนอกจากนี้ การที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับรุ่นพี่ ทำให้ได้ประสบการณ์ในช่วงชีวิตที่อยู่ในวัยรุ่น ควรจะปฏิบัติตนอย่างไร ในมหาวิทยาลัย เมื่อมีปัญหาได้ปรึกษากัน ตลอดจนมีสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ การตั้งเฟสบุค“พี่สอนน้องไม่ท้องในวัยรุ่น”ขึ้น เพื่อให้ข่าวสารกันและกัน รวมถึงให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาได้

2.4 การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตามการรับรู้ของกลุ่มวัยรุ่น คือ 1) ความรู้ที่นำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองโดยการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้าต้องเริ่มต้นจากการตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ให้เพียงพอเพื่อที่จะสามารถประกอบอาชีพที่มั่นคง 2) การมีคู่ครองต้องมีความพร้อมก่อนแต่งงานเพื่อที่จะสามารถดูแลครอบครัวให้มีความสุขอบอุ่นโดยการแต่งงานตามประเพณีในวัยที่เหมาะสมมีความพร้อมในด้านอาชีพรายได้และที่อยู่

อาศัย 3) การเตรียมความพร้อมด้านร่างกายก่อนการแต่งงานเพื่อค้นหาความผิดปกติทางพันธุกรรมและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่สามารถส่งผลเสียต่อตนเองคู่ครองและบุตรได้ 4) การปรับตัวในการอยู่ร่วมกันหลังแต่งงานต้องเรียนรู้ในการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

วิจารณ์ (Discussion)

จากการวิเคราะห์การดำเนินการกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่น่าสนใจในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ประกอบด้วย

1.1 การเปิดโอกาสให้ชุมชนวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา รวมถึงการร่วมกันพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นการสร้างพลังอำนาจชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้แกนนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสะท้อนสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยเฉพาะผลกระทบด้านลบก่อให้เกิดพลังอำนาจชุมชนขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนตนเองโดยการใช้วิจารณ์ญาณและสถานการณ์เชิงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นปัจจัยนำเข้าเพื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาซึ่งพบว่าสถานการณ์ปัญหาในชุมชนส่งเสริมให้แกนนำเกิดความตระหนักต่อความอยู่รอดของชุมชนและนำไปสู่ความคาดหวังในการพัฒนาเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ดีขึ้นในการดำรงชุมชนให้เกิดความสมดุลและความเข้มแข็งของวิถีชุมชนในที่สุดสอดคล้องกับ Czuba⁷ กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกระบวนการทางพลังสังคมให้ประชาชนสามารถควบคุมชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองชุมชนและสังคมอันเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนให้บรรลุเป้าหมายโดยการสร้างความตระหนักในความเป็นชุมชน

พลังชุมชนจะช่วยค้นหาศักยภาพของทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อนำไปแก้ปัญหาพลังอำนาจชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของแกนนำมีบทบาทในการแสวงหาต้นทุนของชุมชนมาจัดการให้เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดดังนั้นอำนาจของชุมชนจะก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน และเกิดความยั่งยืนมากขึ้นเพียงใดมีผลจาก 1) โอกาสในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน 2) การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ 3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกันและ 4) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการตัดสินใจซึ่งการศึกษาการสร้างพลังอำนาจชุมชนเป็นการดำเนินการภายในชุมชน ที่ใช้แหล่งประโยชน์ต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ของชุมชน¹ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกิ่งแก้วสุวรรณศิริ, นพพรจันทร์นำชูและนรินทร์สังข์รักษาเรื่องรูปแบบการสร้างเสริมพลังอำนาจชุมชนเพื่อการจัดทำแผนชุมชนมี 6 กิจกรรมซึ่งประกอบด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของแผนชุมชนการสรรหาบุคคลมาร่วมทีมทำแผนชุมชนการสร้างความตั้งใจมุ่งมั่นในการจัดทำแผนชุมชนการจัดตั้งทีมทำแผนชุมชนการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนและการส่งเสริมความภาคภูมิใจแก่ทีมทำแผนชุมชน⁸

1.2 กลวิธีในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น จากกระบวนการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นด้วยกัน ในโครงการ**พี่สอนน้องไม่ต้องในวัยรุ่น** เพื่อเรียนรู้และค้นคว้าสารในระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ สอดคล้องกับชีวิตในยุคปัจจุบันของวัยรุ่น และทำให้วัยรุ่นมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง เกิดความฉลาดรอบรู้ทางด้านสุขภาวะในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ประเมินการปฏิบัติและการจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคลและสังคม เพื่อป้องกันและควบคุมความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โดยวัดจากองค์ประกอบ 6 ด้านที่สะท้อนจากคุณลักษณะ และพฤติกรรมคือ ความรู้ความเข้าใจ การเข้าถึงข้อมูล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ การจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ⁹ รวมถึงมีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมได้รับการเรียนรู้ในการพัฒนาวิธีคิดของตนเองต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และของบุคคลอื่น ซึ่งยังไม่มีความพร้อมต่อการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพในหลายๆด้าน วิธีการให้พลังอำนาจประชาชนให้มีส่วนในการรับผิดชอบในการเสนอแนะวิธีการใหม่ในการแก้ปัญห สุขภาพ และสังคมด้วยการวางแผนอย่างรอบคอบการวิจัยและมีการจัดการสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ¹⁰

2. ผลของกระบวนการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่มีต่อวัยรุ่นพบว่ากระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดผลต่อการสร้างจิตสำนึกในวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เกิดจากปัจจัยภายในให้เกิดการคิดวิเคราะห์พิจารณาตัดสินใจคุณค่าและความดีงามของการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจต่อการตั้งเป้าหมายในการดำเนินชีวิตตามมาตรฐานของสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้การเห็นการคิดแล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใดอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจิตสำนึกเหล่านั้นนอกจากนี้ยังพบว่าจิตสำนึกต่อตนเองที่เกิดจากการหยั่งรู้อย่างแจ่มแจ้งยังก่อให้เกิดจิตสำนึกต่อสังคมที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยการขึ้นนำสิ่งที่ดีให้กับบุคคลอื่นสอดคล้องกับคุณธรรมงามทำการศึกษาการพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้โปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพบว่า 1) นักเรียนร้อยละ 90 มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานอยู่ในระดับที่ 3 คือจิตสำนึกระดับการมีปฏิริยาแบบตอบโต้อย่างใช้วิจารณ์ญาณและนักเรียนร้อยละ 10 มีจิตสำนึกระดับที่ 2 คือจิตสำนึกระดับสภาพของการมีปฏิริยาแบบตอบโต้ 2) หลังเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) หลังเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดสามารถให้เหตุผลเชื่อมโยงการปฏิบัติในการประหยัดพลังงานกับผลกระทบต่อสังคมโดยคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมและสังคม¹¹

ข้อยุติ (Conclusion)

การมีส่วนร่วมของแกนนำทำให้เกิดพลังอำนาจชุมชนในการกำหนดกลวิธีการแก้ปัญหาชุมชนได้ โดยนำทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์ได้จนประสบความสำเร็จดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาด้านสุขภาพในชุมชนจึงควรนำกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ในการเพิ่มความสามารถของชุมชนให้เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพในประเด็นต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพติดตามกลุ่มวัย 10-19 ปี เพื่อศึกษาผลลัพธ์ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในระยะยาวต่อไป
2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระบวนการป้องกันการตั้งครรภ์

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยเรียนครั้งนี้ได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจากกำนันตำบลห้วยแก้ว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 15 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอิงโค้ง แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ตลอดจนผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลห้วยแก้วและคณะ และได้รับคำแนะนำ ปรึกษาด้านวิชาการจาก อ.สุภาพร ประมมย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี แพร่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง (References)

1. นันทิมา สิงห์ทอง. พฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรโรงเรียนมัธยมศึกษาตำบลบ้านแปรง อำเภอด่านขุนทดจังหวัดนครราชสีมา. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2559] เข้าถึงได้จาก <http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2558Vol3No>.
2. World Health Organization. Preventing Early Pregnancy and Poor Reproductive Outcomes: among Adolescents in Developing Countries. 2015 [cited August 11, 2016] Available from http://www.who.int/immunization/hpv/target/preventing_early_pregnancy_and_poor_reprodu.

3. กระทรวงสาธารณสุข. นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2553 - 2557).2557.[เข้าถึงเมื่อ 4 สิงหาคม 2559] เข้าถึงได้จาก http://www.yalalocal.go.th/new2/detail.php?news_id=2074.
4. ปญญญา เอี่ยมสำอาง และคณะ. ปัจจัยเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ซ้ำซ้อนที่ไม่ตั้งใจของวัยรุ่น. 2558 .[เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2559] เข้าถึงได้จาก.http://digital_collect.lib.buu.ac.th/ojs/index.php/health/article/view/2646 .
5. ศรีณยู เรือนจันทร์. สถานการณ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในพื้นที่พัฒนาต้นแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นจังหวัดอุดรดิตถ์. (วิทยานิพนธ์) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. 2559.
6. สุกัญญาอินอิ. ตำราเวชศาสตร์วัยรุ่น.นนทบุรี: ภาพพิมพ์.2559.
7. Czuba, CE. Empowerment: What Is It? .2015. [cited August 11, 2016] Available from <http://www.Joc/1999october/comm1.Php>. 1999.
8. นพพร จันทรนำชู นรินทร์ สังข์รักษา และกิ่งแก้ว สุวรรณศิริ. รูปแบบการสร้างเสริมพลังอำนาจ ชุมชนเพื่อการจัดทำแผนชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2559; 9 : 1781-1801.
9. นฤมลณีนาม. การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้โปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม. 2559 . [เข้าถึงเมื่อ 4 สิงหาคม 2559] เข้าถึงได้จาก <https://www.mysciencework.com/publication/show/7f6fb46f738daa275779fc6e>.
10. Nutbeam.D. Health Literacy and adolescents: a framework and agenda for. Social Science&Medicine. 2008; 2072-8.
11. นันทนา เดชกำธร. ยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. 2553 [เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2559] เข้าถึงได้จาก <https://www.mysciencework.com/publication/show/62708786accf742ef85f2b6621215f9a> .
12. อมรรัตน์เชิงหอม มลิวรรณสรรรคชา สันติพิทยชอนบุรี และสำเร็จอ่อนสัมพันธ์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกสุจริตให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านหาดแพง (หาดแพงวิทยา). วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.2557; 221-33.